

Procedury interwencji w przypadku podejrzenia przemocy domowej

Poprzez przemoc domową wobec dziecka należy rozumieć:

1. przemoc fizyczną/psychiczną wobec dziecka lub gdy dziecko jest świadkiem przemocy w rodzinie;
2. zagrożenie dobra dziecka np. zaniedbywanie fizyczne, psychiczne, niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka, konflikty okołorodzowe zagrażające dobru dziecka, rodzic/opiekun nadużywający substancji zmieniających świadomość;

Ad. 1 Procedura w przypadku podejrzenia:

stosowania przemocy fizycznej/psychicznej wobec dziecka lub gdy dziecko jest świadkiem przemocy domowej

Pracownik przedszkola, który powziął informację o podejrzeniu stosowania przemocy fizycznej/psychicznej wobec dziecka lub informację, że dziecko może być świadkiem przemocy domowej:

- informuje dyrektora i koordynatora ds. Polityki ochrony dzieci,
- sporządza notatkę służbową i dostarcza ją do dyrektora przedszkola,
- ewentualnie samodzielnie zawiadamia odpowiednie służby.

Etap wewnętrzny:

- Rozmowa z rodzicem niekrzywdzącym (przeprowadzona przez dyrektora, nauczyciela, wychowawcę i/lub psychologa),
- Rozmowa z dzieckiem (przeprowadzona przez psychologa i/lub nauczyciela-wychowawcę) ewentualnie w obecności niekrzywdzącego rodzica. Wypełnienie formularza NK-A,
- Ustalenie planu pomocy dziecku,
- Wypełnienie Karty interwencji (Załącznik nr 1 do Polityki ochrony dzieci),
- Rozpoczęcie etapu zewnętrznego i dalsze monitorowanie sytuacji.

Etap zewnętrzny:

- Uruchomienie procedury „Niebieskie karty” - wysłanie wypełnionego formularza NK-A do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego w terminie do 5 dni roboczych.
- Złożenie wniosku do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka w przypadku zauważenia niewłaściwego wykonywania władzy rodzicielskiej.

Ad. 2 Procedura interwencji w przypadku:

podejrzenia zagrożenia dobra dziecka

(np. zaniedbywanie fizyczne, psychiczne, niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka, konflikty okołorozwodowe zagrażające dobru dziecka, rodzic/opiekun nadużywający substancji zmieniających świadomość)

Pracownik przedszkola, który powziął informację o podejrzeniu zagrożenia dobra dziecka:

- informuje dyrektora i koordynatora ds. Polityki ochrony dzieci
- sporządza notatkę służbową i dostarcza ją do dyrektora przedszkola.

Etap wewnętrzny:

- Rozmowa z rodzicem (przeprowadzona przez dyrektora, nauczyciela-wychowawcę i/lub psychologa),
- Zawarcie kontraktu z rodzicami obejmującego działania eliminujące oraz ewentualne konsekwencje ich niezrealizowania,
- Rozmowa z dzieckiem (przeprowadzona przez nauczyciela-wychowawcę) lub umożliwienie dziecku rozmowy z psychologiem,
- Ustalenie planu pomocy dziecku,
- Wypełnienie Karty interwencji (Załącznik nr 1)
- Wdrożenie zaplanowanych działań i monitoring sytuacji,
- Jeżeli zaplanowane działania przyniosły efekt, zakończenie działania i dalsze monitorowanie sytuacji.

Etap zewnętrzny:

(stosowany w przypadku niepowodzenia działań na etapie wewnętrznym np. brak kontaktu i współpracy z opiekunami, zerwanie kontraktu, nieprzestrzeganie ustaleń oraz w przypadku rażących zaniedbań zagrażających zdrowiu i życiu dziecka)

- Złożenie wniosku do sądu rodzinnego i opiekuńczego o wgląd w sytuację dziecka/rodziny (na mocy art. 572 k.p.c.)

Ad. 3 Procedura interwencji w przypadku:

podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka

Pracownik przedszkola, który powziął informację o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka:

- informuje dyrektora i koordynatora ds. Polityki ochrony dzieci
- sporządza notatkę służbową i dostarcza ją do dyrektora przedszkola
- zawiadamia odpowiednie służby (policję lub prokuraturę).

Etap wewnętrzny:

- Powołanie przez dyrektora zespołu interwencyjnego,
- Ewentualna rozmowa z niekrzywdzącym rodzicem dziecka,
- Ustalenie planu pomocy dziecku,
- Wypełnienie Karty interwencji (Załącznik nr 1)
- Wdrożenie zaplanowanych działań i monitoring sytuacji.
- Jeżeli zaplanowane działania przyniosły efekt, zakończenie działania i dalsze monitorowanie sytuacji.
- W przypadku braku współpracy z rodzicami, nieprzestrzegania ustaleń lub w przypadku zauważenia niewłaściwego wykonywania władzy rodzicielskiej, złożenie wniosku do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka/rodziny (na mocy art. 572 k.p.c.)

!!! Etap zewnętrzny (stosowany obligatoryjnie):

- Niezwłoczne zawiadomienie policji lub prokuratury przez dyrektora placówki (obowiązek wynika z art. 304 k.p.k.)

Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez pracownika placówki

Przez krzywdzenie dziecka przez pracownika placówki należy rozumieć:

1. Negatywne zachowanie pracownika placówki względem dziecka (np. ośmieszanie, dyskryminowanie, nierówne traktowanie, krzyczenie na dziecko),
2. Podejrzenie przestępstwa na szkodę dziecka

Ad. 1 Procedura interwencji w przypadku:

negatywnego zachowania pracownika placówki wobec dziecka

(np. ośmieszanie, dyskryminowanie, nierówne traktowanie, krzyczenie na dziecko)

Pracownik przedszkola, który powziął informację o negatywnym zachowaniu pracownika placówki względem dziecka:

- informuje dyrektora i koordynatora ds. Polityki ochrony dzieci,
- sporządza notatkę służbową i dostarcza ją do dyrektora przedszkola.

Etap wewnętrzny:

- Rozmowa dyrektora z pracownikiem, w tym zawarcie kontraktu zawierającego działania eliminujące nieodpowiednie zachowania oraz ewentualne konsekwencje, sporządzenie protokołu z ustaleń,
- Wdrożenie zaplanowanych działań wobec pracownika i monitoring sytuacji,
- W przypadku gdy zaplanowane działania przyniosły efekt, zakończenie działania i dalsze monitorowanie sytuacji,
- W przypadku gdy zaplanowane działania wobec pracownika nie przyniosły efektu, podjęcie w stosunku do niego działań wynikających z Karty Nauczyciela lub Kodeksu pracy.
- Rozmowa dyrektora z rodzicami pokrzywdzonego dziecka,
- Wdrożenie zaplanowanych działań wobec dziecka/grupy i monitoring sytuacji,
- Wypełnienie Karty interwencji (Załącznik nr 1).

Etap zewnętrzny (stosowany w uzasadnionych przypadkach):

- Postępowanie dyscyplinarne wobec pracownika.

Ad. 2 Procedura interwencji w przypadku:

podejrzenia popełnienia przez pracownika przestępstwa na szkodę dziecka

Pracownik przedszkola, który powziął informację o podejrzeniu przez innego pracownika popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka:

- informuje dyrektora i koordynatora ds. Polityki ochrony dzieci,
- sporządza notatkę służbową i dostarcza ją do dyrektora przedszkola,
- ewentualnie samodzielnie zawiadamia odpowiednie służby.

Etap wewnętrzny:

- Rozmowa dyrektora z dzieckiem i jego rodzicami,
- Rozmowa dyrektora z pracownikiem podejrzanym o popełnienie przestępstwa na szkodę dziecka,
- Ustalenie planu pomocy dziecku,
- Wypełnienie Karty interwencji (Załącznik nr 1),
- Wdrożenie zaplanowanych działań i monitoring sytuacji,
- Podjęcie w stosunku do pracownika krzywdzącego dziecko działań wynikających z Karty Nauczyciela lub Kodeksu pracy.

!!! Etap zewnętrzny (stosowany obligatoryjnie):

- Niezwłoczne zawiadomienie policji lub prokuratury przez dyrektora placówki (obowiązek wynika z art. 304 k.p.k.)

Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka poza środowiskiem rodzinnym i przedszkolnym

Przez krzywdzenie dziecka poza środowiskiem rodzinnym i przedszkolnym należy rozumieć:

1. przemoc fizyczną/psychiczną wobec dziecka,
2. przestępstwo popełnione na szkodę dziecka.

Ad. 1 Procedura interwencji w przypadku:

podejrzenia stosowania przemocy fizycznej/psychicznej wobec dziecka przez osobę spoza rodziny i pracowników przedszkola

Pracownik przedszkola, który powziął informację o podejrzeniu stosowania przemocy fizycznej/psychicznej wobec dziecka przez osobę spoza rodziny i pracowników przedszkola:

- podejmuje działania zmierzające do powstrzymania zachowania przemocowego wobec dziecka, jeśli jest jego świadkiem,
- informuje dyrektora i koordynatora ds. Polityki ochrony dzieci,
- sporządza notatkę służbową i dostarcza ją do dyrektora przedszkola,

Etap wewnętrzny:

- Ewentualna rozmowa z dzieckiem lub umożliwienie dziecku rozmowy z psychologiem,
- Rozmowa z rodzicami pokrzywdzonego dziecka,
- Ustalenie planu pomocy dziecku,
- Wypełnienie Karty interwencji (Załącznik nr 1)

Ad. 2 Procedura interwencji w przypadku:

podejrzenia przestępstwa popełnionego na szkodę dziecka przez osobę spoza rodziny i pracowników przedszkola

Pracownik przedszkola, który powziął informację o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka:

- informuje dyrektora i koordynatora ds. Polityki ochrony dzieci
- sporządza notatkę służbową i dostarcza ją do dyrektora przedszkola
- zawiadamia odpowiednie służby (policję lub prokuraturę).

Etap wewnętrzny:

- Rozpoczęcie przez dyrektora etapu zewnętrznego,
- Rozmowa z rodzicami dziecka,
- Ewentualna rozmowa z dzieckiem lub umożliwienie dziecku rozmowy z psychologiem,
- Ustalenie planu pomocy dziecku,
- Wypełnienie Karty interwencji (Załącznik nr 1).

!!! Etap zewnętrzny (stosowany obligatoryjnie):

- Niezwłoczne zawiadomienie policji lub prokuratury przez dyrektora placówki (obowiązek wynika z art. 304 k.p.k.).

Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka na skutek przemocy rówieśniczej popełnionej przez dziecko poniżej 13 r.ż.

Przez krzywdzenie dziecka na skutek przemocy rówieśniczej należy rozumieć:

- wszelkie zachowania agresywne o charakterze werbalnym i/lub fizycznym wśród wychowanków przedszkola.

Etap wewnętrzny:

- Przerwanie agresywnego zachowania (np. rozdzielanie bijących się dzieci),
- Niezwłoczne udzielenie pomocy pokrzywdzonemu dziecku w sytuacji ewentualnych obrażeń i postępowanie zgodne z procedurami powypadkowymi w sytuacji poważnych uszkodzeń ciała,
- Udzielenie wsparcia poszkodowanemu dziecku,
- Rozmowa z rodzicami dziecka poszkodowanego. Poinformowanie o sytuacji oraz działaniach podjętych na rzecz poszkodowanego dziecka,
- Rozmowy z osobami uwikłanymi w przemoc (sprawcą, świadkiem/świadkami, ofiarą przemocy),
- Przeprowadzenie przez wychowawcę rozmowy z dzieckiem będącym sprawcą agresji na temat jego zachowania (odwołanie się do obowiązujących zasad oraz sposobów radzenia sobie ze złością),
- Odnotowanie interwencji w dokumentacji przedszkolnej (zeszyt obserwacji, zeszyt kontaktów z rodzicami) i zapoznanie rodziców z jej przebiegiem,
- Rozmowa z rodzicami dziecka będącego sprawcą agresji - omówienie zachowania dziecka przejawiającego zachowania agresywne i ustalenie strategii współpracy, podpisanie kontraktu z rodzicami oraz ewentualne sporządzenie notatki, jeśli zachowanie to miało charakter pierwszorazowy,
- Wyeliminowanie zachowań niepożądanych – zaplanowanie działań naprawczych,
- Objęcie bacznią obserwacją dziecka przejawiającego zachowania agresywne pod względem symptomów krzywdzenia (czy dziecko to nie jest np. ofiarą przemocy) i zastosowanie się do odpowiednich procedur w przypadku ich zaobserwowania,
- Wdrożenie zaplanowanych działań i monitoring sytuacji,
- W przypadku, gdy działania przyniosły pożądany skutek, zakończenie działań i dalsze monitorowanie sytuacji.

Etap zewnętrzny:

(stosowany w przypadku gdy działania nie przyniosły pożądanego skutku, gdyż przyczyną jest brak współpracy ze strony rodziców lub gdy sprawca przejawia demoralizację, rozpoczęcie działań zewnętrznych oraz rozważenie zmiany planu naprawczego)

- Złożenie wniosku do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka i rodziny.